

Den gamla lagen om funktionshinderservice – övergångsperiod till och med 31.12.2027

Rörlighet

Handbok om funktionshinderservice
Institutet för hälsa och välfärd THL

Du läser nu en sida enligt den gamla handikappservicelagen (380/1987).

Denna lag har upphävts genom L 14.4.2023/675, som gäller fr.o.m. 1.1.2025.

I avsnittet om tidigare funktionshinderservice beskrivs tjänster enligt lagen om funktionshinderservice och lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda samt tillämpningen av lagen i praktiken. Dessutom beskrivs klientprocessen enligt den gamla lagen om funktionshinderservice.

Texten är innehåll enligt den gamla lagen om funktionshinderservice (380/1987). Det innehåll som THL producerat har publicerats i sin ursprungliga form i THL:s elektroniska Handbok om funktionshinderservice.

Innehållet enligt den gamla lagen om funktionshinderservice (380/1987) används till tillämpliga delar till utgången av övergångsperioden för den nya lagen om funktionshinderservice den 31 december 2027.

[Lag om service och stöd på grund av handikapp \(Finlex\)](#)

Rörlighet

Enligt huvudprincipen ska rörlighet som lämpar sig för alla ordnas med hjälp av en tillgängliganpassad och fungerande allmän kollektivtrafik.

[Socialvårdslagen 23 § \(Finlex\)](#)

Allmän kollektivtrafik och andra lösningar, till exempel servicelinjer, ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning så att behoven och de grundläggande fri- och rättigheterna hos dem som behöver servicen tillgodoses.

Utöver tillgängliganpassad kollektivtrafik behövs det service som tar hänsyn till de individuella behoven av färdtjänst hos personer med funktionsnedsättning. Service som stöder rörligheten ordnas med stöd av socialvårdslagen och handikappservicelagen samt delvis med stöd av specialomsorgslagen. Kommunen kan inte ordna dessa färdtjänster endast med hjälp av exempelvis servicelinjer, om dessa begränsar den subjektiva rätten att få färdtjänst för en person med svår funktionsnedsättning.

Enligt socialvårdslagen ska service som stöder rörligheten ordnas för personer som inte klarar av att självständigt använda allmänna trafikmedel på grund av sjukdom, skada eller av någon annan liknande orsak som ger nedsatt funktionsförmåga och som behöver service för att kunna uträtta ärenden eller på grund av något annat behov som hör till det dagliga livet.

Stöd för rörligheten i enlighet med socialvårdslagen kan ordnas på följande sätt eller genom kombinationer av dem:

1. handledning i hur allmänna trafikmedel används och handledd träning
2. ledsagarservice
3. grupptransport
4. ersättning för skäliga kostnader för transport med taxi, invalidtaxi eller ett annat motsvarande fordon
5. något annat lämpligt sätt.

Färdtjänst enligt handikappservicelagen ordnas för personer som på grund av sin funktionsnedsättning eller sin sjukdom nödvändigt behöver sådan service för att klara de funktioner som hör till normal livsföring. En förutsättning är att det vore orimligt svårt för personen att använda allmän kollektivtrafik på grund av sin funktionsnedsättning eller sjukdom.

Med stöd av specialomsorgslagen kan man ordna färdtjänst för personer som behöver transport för resor till specialomsorg.

Klientens intresse ska beaktas

Kommunen har rätt att besluta på vilket sätt färdtjänsten ordnas enligt handikappservicelagen. När kommunen beslutar om sättet att ordna färdtjänst kan den inte begränsa den individuella rätten för en person med funktionsnedsättning att få service och stödåtgärder som lämpar sig för just honom eller henne. En tjänsteinnehavare som ordnar färdtjänst ska säkerställa att de individuella behoven att röra sig hos personen med svår funktionsnedsättning tillgodoses och att de valda sätten att ordna färdtjänst är lämpliga för den enskilda personen som har rätt till service.

När man överväger huruvida service för rörligheten ska ordnas med stöd av socialvårdslagen eller handikappservicelagen ska man bedöma

- om personen beträffande färdtjänst har en svår funktionsnedsättning enligt definitionen i handikappservicelagen
- vilka bestämmelser som bäst tillgodoser klientens intresse.

Socialvårdslagen får inte tillämpas så att slutresultaten blir sämre än om speciallagstiftningen tillämpas med tanke på klientens intresse.

Klientens intresse [Socialvårdslagen 4 § \(Finlex\)](#)

Barnets intresse [Socialvårdslagen 5 § \(Finlex\)](#)

Färdtjänst och ledsagartjänst

Enligt 8 § i handikappservicelagen ska välfärdsområdet för en person med svår funktionsnedsättning ordna med skälig färdtjänst och därtill hörande ledsagartjänster, om personen på grund av sin funktionsnedsättning eller sin sjukdom verkligen behöver tjänsterna för att klara av regelbundna aktiviteter i sitt liv.

Färdtjänsten är en viktig service som hjälper personer med svår funktionsnedsättning att klara sig på egen hand. Skolgång, arbete och hobbyer förutsätter möjlighet att kunna förflytta sig. Med färdtjänst enligt handikappservicelagen tryggar man personer med de svåraste funktionsnedsättningarna rimliga möjligheter att förflytta sig för samma kostnader som övriga medborgare.

Färdtjänstens innehåll

Färdtjänsten hör till välfärdsområdets särskilda skyldighet att ordna. Eftersom färdtjänsten är en subjektiv rätt, bör välfärdsområdet oberoende av anslag ordna med färdtjänst för en person med svår funktionsnedsättning.

Enligt 4 § i handikappserviceförordningen omfattar färdtjänsten och därtill hörande ledsagartjänster resor, som en person med svår funktionsnedsättning behöver i sitt dagliga liv. Färdtjänstresorna kan behövas för att:

- åka till arbetet
- studera
- uträtta ärenden
- delta i samhällsaktiviteter
- få rekreation
- eller för andra sådana orsaker.

Färdtjänstresor, som hör till det dagliga livet, kan göras inom den kommun där personen med svår funktionsnedsättning är bosatt eller till närbelägna kommuner.

Vem har rätt till färdtjänst?

Vid ordnandet av färdtjänst och därtill hörande ledsagartjänst anses med stöd av 5 § i handikappserviceförordningen att en person har svår funktionsnedsättning om:

- han eller hon har särskilda svårigheter att röra sig
- han eller hon på grund av sin funktionsnedsättning eller sin sjukdom inte kan anlita kollektivtrafikmedel utan oskäligt stora svårigheter.

Färdtjänst ordnas inte för en person som får denna tjänst med stöd av någon annan lag.

När man utreder huruvida personen kan använda sig av kollektiva färdmedel utan oskäligt stora svårigheter, bör man förutom med ett läkarintyg också bedöma personens funktionella (sociala och fysiska) omgivning:

- Var får man service och hur kan man ordna möjligheterna att uträtta ärenden?
- Hurdan är personens förmåga att röra sig och använda sig av kollektivtrafik?
- Vilka är personens hobbyer och studier eller arbete?
- Använder personen eventuellt hjälpmedel för att förflytta sig?
- På vilket sätt möjliggör dessa hjälpmedel för personen att resa med kollektiva färdmedel?
- Var ligger de närmaste hållplatserna för kollektivtrafiken?
- Hur lång väg är det till de nämnda hållplatserna?
- Hurdana färdmedel har kommunen i användning?
- Är det eventuellt frågan om tillgängliga kollektiva färdmedel?

Enligt rättspraxis bör man vid bedömning av svår funktionsnedsättning fästa uppmärksamhet vid:

- läkarutlåtanden
- övriga utredningar (exempelvis en resa gjord på prov)

- var man får service
- hur möjligheterna att uträtta ärenden kan ordnas
- personens verkliga möjlighet att använda kollektivtrafik utan hinder samt
- avståndet från hållplatserna för kollektivtrafik till personens hem.

Beviljandet av färdtjänst är oberoende av personens förmögenhet, ålder eller diagnos.

En svår funktionsnedsättning kan ha fysiska eller psykiska orsaker. Villkoren för svår funktionsnedsättning kan uppfyllas av att personen på grund av sin psykiska sjukdom inte kan använda kollektivtrafik. En persons svårigheter att röra sig kan också variera beroende på årstid eller väderleksförhållanden.

Ordandet av färdtjänst

Välfärdsområdet kan ordna färdtjänsten:

- genom att själv producera tjänsten
- genom att producera tjänsten avtalsenligt tillsammans med en eller flera välfärdsområden
- genom att köpa tjänsten exempelvis av en offentlig eller privat serviceproducent eller
- genom att ge en servicesedel med vilken den som använder sig av tjänsten kan köpa färdtjänst.

Välfärdsområdet kan ordna transporterna:

- med taxi
- med anropstaxi
- som samtransporter
- genom att utnyttja servicelinjer
- med hjälp av resesamordningscentraler
- genom en kombination av alla dessa sätt.

Förutsättningen är att välfärdsområdet vid val av färdtjänstsystem som beviljas med stöd av handikappservicelagen, inte begränsar en persons med funktionsnedsättning individuella rätt att få de tjänster och stödinsatser som passar honom eller henne.

När välfärdsområdet till exempel ordnar samtransporter eller färdtjänst med hjälp av olika beställningscentraler, bör man efter omständigheterna beakta en persons med svår funktionsnedsättning individuella behov att förflytta sig, och försäkra sig om att de metoder man valt är lämpliga för en enskild person som är berättigad till tjänsten.

Om exempelvis samtransporter inte lämpar sig för en person med svår funktionsnedsättning med beaktande av de hinder funktionsnedsättningen eller sjukdomen förorsakar och med beaktande av hans eller hennes behov av färdtjänst, ska färdtjänsten ordnas på ett sätt som beaktar personens individuella behov.

Fastän välfärdsområdet har rätt att besluta på vilket sätt färdtjänsten ordnas, kan personen med funktionsnedsättning kräva att tjänsten ordnas på det sätt som passar just honom eller henne. Det betyder att kommunen också ska fatta ett beslut inom individvården om sättet att ordna färdtjänsten.

Exempel på omständigheter som kräver beslut vid anordnandet av färdtjänst är krav på rätten:

- att få använda bekant taxi (personen med funktionsnedsättning vill använda samma bekanta taxi-chaufför)
- att resor inte slås ihop med beaktande av personens med funktionsnedsättning individuella behov
- att personen med funktionsnedsättning ska befrias från att beställa taxi från resesamordningscentralen
- att färdtjänsten ordnas på ett sätt, som tryggar personens individuella behov att förflytta sig och som beaktar de begränsningar att röra sig som personens funktionsnedsättning eller sjukdom medför.

Färdtjänstens omfattning

Enligt handikappserviceförordningen 6§ ska färdtjänst ordnas för personer med svår funktionsnedsättning så att de förutom de resor som är nödvändiga med tanke på arbete och studier även kan göra minst 18 sådana månatliga enkelresor som hör till det dagliga livet.

Man får alltså inte begränsa en persons med svår funktionsnedsättning subjektiva rätt till färdtjänst så att han eller hon har rätt till högst 18 resor i månaden. Om en person med svår funktionsnedsättning behöver fler resor (och om behovet också är påvisat), kan kommunen vara skyldig att för personen med funktionsnedsättning som en subjektiv rätt ordna fler resor i månaden.

Minimiantalet färdtjänstresor kan inte heller minskas med motiveringen att personen med svår funktionsnedsättning talar om att han eller hon ibland använder sig av kollektivtrafikens låggolvsbussar.

Avgifter för färdtjänsten

Välfärdsområdet kan ersätta klienten för kostnader i samband med färdtjänsten, antingen i efterhand eller genom att ordna resan till exempel med hjälp av taxikort eller taxisedlar. Välfärdsområdet ska ersätta en person med funktionsnedsättning för skäliga kostnader för den del som överstiger självriskandelen (fastställd klientavgift för färdtjänsten) i samband med färdtjänsten.

När man uppskattar huruvida en persons med funktionsnedsättning kostnader för färdtjänsten är skäliga, kan man som stöd använda lämpliga delar av Kommunikationsministeriets beslut om transportavgifter för taxibilar.

Om färdtjänsten till exempel ordnas med hjälp av taxitrafik, baserar sig de kostnader som ersätts i samband med färdtjänsten på taxitaxan. Om yrkesutövaren (taxiföretagaren) enligt taxan har rätt att ta ut tilläggsavgifter (exempelvis flygplatstillägg, assistanstillägg o.s.v.), bör de här avgifterna också beaktas i de belopp som välfärdsområdet ersätter.

Mer information om klientavgifter för färdtjänst och ersättningar finns i avsnittet Klientavgifter.

Assistanstillägg

Taxiföretagaren kan också ta ut ett särskilt assistanstillägg. Assistanstillägget är individuellt och det kan tas ut skilt för varje klient i taxin, men dock bara en gång per färdtjänstresa (också tur- och returesor). Under samma tidsperiod man tar ut assistanstillägg kan man inte samtidigt ta ut någon avgift för väntetid.

Assistanstillägget inkluderar sedvanlig ledsagning och assistans av klienten. Vid behov ledsagar chauffören också klienten från bostaden till bilen eller till det ställe som är målet för resan, såsom klientens hem, en institution, en affär eller ett ämbetsverk.

Men chauffören är ändå inte skyldig att före eller efter ledsagningen fungera som klientens personliga assistent. Det kan anses som en princip att klienten som blir avhämtad tryggt bör ledsagas från avhämtningsstället till bilen och från bilen när resan är slut.

Färdtjänst på basis av försäkringslagstiftning

Resor, som en person får med stöd av någon annan lag, till exempel sjukförsäkringslagen, ersätts inte som färdtjänst enligt handikappservicelagen. Om personen har funktionsnedsättning till följd av en trafikolycka eller en arbetsolycka, kan försäkringen eventuellt ersätta resekostnader för studier och arbete. Resor för uträttande av ärenden och fritidsresor ersätts i allmänhet med stöd av handikappservicelagen. På basis av försäkringslagstiftningen beviljar man i regel inte ersättning för sådana resekostnader. Om de primära försäkringslagstiftningarna inte är tillräckliga, ska handikappservicelagen vid behov tillämpas som ett komplement.

Arbets- och studieresor

Enligt 6 § i handikappserviceförordningen ska färdtjänst ordnas för en person med svår funktionsnedsättning så att han eller hon har möjlighet till de resor som är nödvändiga för arbetet eller studierna. De här färdtjänstresorna ordnas i den omfattning det behövs utan månatliga begränsningar.

- Arbetsresor ordnas inom den egna kommunen och till närkommunerna.

- Färdtjänst ska ordnas för en person med funktionsnedsättning så att han eller hon har möjlighet att göra nödvändiga arbetsresor. Enligt handikappservicelagen ska skäliga kostnader som färdtjänsten medför ersättas.
- När man bedömer huruvida arbetsresorna görs till en närkommun, bör man fästa uppmärksamhet vid kommuninvånarnas normala pendlingsområde och till vilka närkommuner man vanligen gör arbetsresor från orten i fråga.

Att ett välfärdsområdet särskilt har definierat närkommunerna kan inte i sig begränsa en persons med funktionsnedsättning lagstadgade rätt till färdtjänst för personer med svår funktionsnedsättning och särskilt till arbetsresor.

För att få ersättning för studieresor förutsätts att studierna

- leder till att en examen eller ett yrke uppnås
- förbättrar möjligheterna att arbeta.

Med studier avses:

- studier efter grundutbildningen, exempelvis vid gymnasium samt yrkesinriktade studier vid yrkesläroanstalt
- studier vid yrkeshögskola och universitet
- studier som leder till yrkesinriktade studier, såsom långvariga kurser vid öppna universitet
- utbildning, helst en långvarigare arbetskraftspolitisk utbildning eller rehabilitering, som utvecklar färdigheter för arbetslivet
- arbete som hör till studierna, såsom utflykter under skoltiden och övriga motsvarande obligatoriska tillställningar i anknytning till studierna.

Studier av hobbykaraktär anses inte vara studier som berättigar till färdtjänst, för de här resorna måste klienten använda sina fritidsresor.

Med arbetsresor avses vanligen resor från bostaden till arbetsplatsen och tillbaka. Med arbete avses en verksamhet som baserar sig på ett anställningsförhållande eller företagsverksamhet. Regelbundna arbetsresor, som görs under arbetsdagen, ska ersättas av arbetsgivaren. Klienten kan inte utgå från att använda färdtjänst för de här resorna.

Korta utbildningar, såsom adb-kurser eller utbildning för ibruktandet av andra nya arbetsmetoder, som direkt hänförs till arbetet, kan ordnas som arbetsresor om de inte ersätts av arbetsgivaren.

Färdtjänst för elitidrott inom parasport

Diskrimineringsombudsmannens ställningstagande gällande jämlikheten för parasporten/paraidrotten och hur den skall främjas 17.4.2019. Enligt ställningstagandet bör idrotten åtminstone vad gäller elitidrottare som får stipendium likställas med arbete när man bedömer behovet för färdtjänst.

[Diskrimineringsombudsmannen: Likabehandlingen av funktionshinderidrottare måste främjas \(2019\)](#)

I varje fall måste beviljandet av färdtjänster alltid baseras på övervägandet av individuella behov.

HFD har gett ett årsboksbeslut (HFD 2013:139) gällande elitidrott och färdtjänst. Enligt beslutet, var de dagliga träningsresorna till stallet sådana nödvändiga arbetsrelaterade resor för henne att hon hade rätt att erhålla färdtjänst för dem enligt handikappservicelagen. Ett villkor för att beviljas stipendiet var att mottagaren förband sig att träna långsiktigt och professionellt.

[HFD 2013:139 årsboksbeslut \(Finlex\)](#)

Ifall det inte är fråga om en elitidrottare, beviljas resorna för normala resor under fritiden. Gällande idrott som hobby bör man noggrant överväga antalet individuella resor under fritiden när man bedömer behovet.

Bosättningskommun och närkommun

Färdtjänstresor som hör till det dagliga livet är enligt 4 § i handikappserviceförordningen resor som görs i den kommun där den gravt funktionshindrade personen är bosatt eller till närkommunerna. I rättspraxis har geografiska gränskommuner i allmänhet godkänts som närkommuner.

En närkommun kan inte endast definieras som en geografisk gränskommun. En närkommun kan vara en funktionell närkommun. I den här definitionen måste man beakta behovet av sådana allmänna till buds

stående tjänster, som varken erbjuds i den kommun där klienten är bosatt eller i grannkommunen. I sådana här fall får avståndet dock inte vara orimligt långt.

När man definierar närkommunerna bör man fästa uppmärksamhet vid resans längd samt vid personens med funktionsnedsättning individuella behov av färdtjänst. Valfärdsområdet är skyldig att endast ersätta rimlig färdtjänst. Resans längd kan också ha en betydelse då man bedömer huruvida kostnaderna för färdtjänsten är rimliga.

Om en gravt funktionshindrad persons bosättningskommun inte är hans eller hennes hemkommun och det inte är frågan om en närkommun som avses i handikappserviceförordningen, hör resor ordnade i hemkommunen inte till den subjektiva rätten för klienten.

Ledsagartjänst

Enligt 8 § i handikappservicelagen ska valfärdsområdet vid behov för en person med svår funktionsnedsättning ordna ledsagartjänster (följeslagarservice) i anslutning till färdtjänsten. Innehållet i ledsagartjänsten är inte noggrannare definierat i lagstiftningen.

Ledsagartjänsten kan anses innebära assistans omedelbart före resan, under resan och omedelbart efter resan. För ledsagartjänsten kan ingen avgift tas ut. Syftet med ledsagartjänsten är att göra det möjligt för en person med funktionsnedsättning att använda färdtjänst.

Färdtjänst inom institutionsvården

När en person med svår funktionsnedsättning är intagen i institutionsvård, omfattar institutionsvården också ordnandet av nödvändig färdtjänst. I enlighet med specialsjukvårdslagen och folkhälsolagen inkluderar den ordnade institutionsvården inte patientens rekreationsresor eller andra fritidsresor.

Handikappservicelagen kan tillämpas som ett komplement, om tjänsterna för en patient i institutionsvård inte är tillräckliga eller om patienten inte alls får några tjänster. En person med funktionsnedsättning kan behöva färdtjänst särskilt om han eller hon vårdas inom någon annan institutionsvård än den som valfärdsområdet ordnar. I vård på en privat vårdanstalt ingår nödvändigtvis inte färdtjänst i priset för den dagliga vården, som antingen betalas av patienten eller som en köptjänst av valfärdsområdet. I sådana fall har en patient i institutionsvård samma rätt till nödvändig färdtjänst som andra personer med funktionsnedsättning.

Träning i rörlighet

Handledning i hur allmänna trafikmedel används

En person med funktionsnedsättning kan få handledning i hur allmänna trafikmedel används och handledd träning i form av service som stöder rörligheten i enlighet med socialvårdslagen.

Servicen kan ordnas för personer som inte klarar av att självständigt använda allmänna trafikmedel, men som kan lära sig att använda dem med stöd av en annan person. Orsaken kan vara sjukdom, skada eller någon annan liknande orsak som ger nedsatt funktionsförmåga.

En förutsättning för servicen är att personen med funktionsnedsättning behöver service för att kunna uträtta ärenden eller på grund av något annat behov som hör till det dagliga livet.

[Socialvårdslagen 23 § \(Finlex\)](#)

Träning i rörlighet kan beviljas som anpassningsträning i enlighet med handikappservicelagen eller som annan service som är nödvändig för att fullgöra syftet med lagen. Så går man tillväga om stödet för rörlighet enligt socialvårdslagen inte är lämplig och tillräcklig service.

[Handikappservicelagen 8 §, 1 mom. \(Finlex\)](#)

En person med intellektuell funktionsnedsättning kan få träning i rörlighet som specialomsorg med stöd av specialomsorgslagen. Den kan inkludera träning i hur man använder kollektivtrafik, hur man tolkar olika typer av rutten och hur man går tillväga på besvärliga platser och i svåra situationer, till exempel i korsningar med livlig trafik. Så går man tillväga om träningen i rörlighet i enlighet med socialvårdslagen eller

handikappservicelagen inte är lämplig och tillräcklig service.

[Specialomsorgslagen 2 §, 3 mom. \(Finlex\)](#)

Handledning i rörlighet för synskadade

- Vem ansvarar för att ordna handledning i rörlighet?
- Handledaren i rörlighet gör en individuell bedömning
- Hur får man tag på en handledare i rörlighet?

Syftet med handledning i rörlighet är att synskadade ska lära sig att röra sig tryggt och smidigt på egen hand i miljöer som är viktiga för dem. Målet med handledningen är att de synskadade ska lära sig att behärska tekniker eller sätt att röra sig och tillägna sig de färdigheter som behövs för att följa rutter.

Rörlighet och färdtjänst bildar en helhet som gör det möjligt för synskadade att röra sig på egen hand enligt sina individuella behov. Det innebär inte att färdtjänster är överflödiga för dem som får handledning i rörlighet.

Vem ansvarar för att ordna handledning i rörlighet?

Ansvaret delas främst mellan den offentliga hälso- och sjukvårdens, dvs. centralsjukhusens, enheter för synrehabilitering och välfärdsområdets socialväsande.

Centralsjukhusen ansvarar för handledningen i rörlighet och de nödvändiga rutterna i närområdet. Klienten ska kontakta centralsjukhusets rehabiliteringshandledare för synskadade.

Välfärdsområdets socialväsande kan bevilja en betalningsförbindelse till handledning i rörlighet som anpassningsträning enligt handicappservicelagen. Handledningen kan till exempel ha anknytning till

- behärskaandet av servicen och rutterna i närområdet
- byte av bostadsort eller arbetsplats
- utvidgning av området där han eller hon rör sig
- deltagande i grundläggande utbildning och yrkesutbildning
- förändrad syn (eller byte av hjälpmedel för rörlighet).

Synskadade i alla åldrar behöver handledning i rörlighet utifrån sin livssituation och sina behov av att röra sig.

Det är möjligt att få grundläggande handledning i rörlighet inom den individuella rehabilitering som bekostas av FPA.

Handledaren i rörlighet gör en individuell bedömning

Målen med handledning i rörlighet sätts upp individuellt. Handledaren i rörlighet gör en behovsbedömning och utifrån den upprättar handledaren tillsammans med klienten en skriftlig plan över behoven av handledning i rörlighet, målen med handledningen och hur den ska genomföras.

I planen beaktas klientens

- syn
- ålder
- psykiska och fysiska kondition
- eventuella ytterligare funktionsnedsättningar
- ålder då han eller hon blev synskadad
- livs- och arbetsmiljö
- hjälpmedel som ska användas
- egna behov.

Handledning i rörlighet som bekostas av funktionshindersservicen består i regel av ruttguidning, men kan utifrån det individuella behovet inkludera

- behovskartläggning

- träning i grundläggande rörlighetsfärdigheter (bl.a. att gå efter en vägbeskrivning, skyddspositioner, kroppskontroll och grundläggande färdigheter i att röra sig inom- och utomhus, till exempel att tolka ett rum och en rutt samt att korsa gator)
- handledning i att använda den vita käppen och andra nödvändiga rörelsehjälpmedel
- träning i att klara av olika trafiksituationer
- träning i att utnyttja information via andra sinnen när man rör sig och tolkar omgivningen.

Ruttundervisningen sker i regel i klientens hemmiljö eller någon annan viktig miljö där klienten rör sig. Klienten tränar på rutterna under handledning så pass mycket att han eller hon klarar av att självständigt och säkert ta sig till platser som är centrala i hans eller hennes liv, till exempel service, fritidsaktiviteter och arbetsplatsen. I samband med handledning i rörlighet tränar klienten också på att uträtta ärenden om det behövs.

Hur får man tag på en handledare i rörlighet?

Handledare i rörlighet finns runtom i landet och vissa rehabiliteringshandledare för synskadade som arbetar på centralsjukhusen har behörighet för handledning i rörlighet. I en del områden har handledning i rörlighet inte varit tillgängligt på grund av brist på handledare.

Information om handledarna i rörlighet i ditt område lämnas av centralsjukhusens syncenter och föreningen Instruktorer i förflyttningsteknik och synträning för synskadade rf.

[Instruktorer i förflyttningsteknik och synträning för synskadade rf \(på finska, Asiakastiето\)](#)

Källor

[Socialvårdslagen 1301/2014 \(Finlex\)](#)

[Den nya socialvårdslagen och de andra centrala lagändringarna i anslutning till den \(SHM\)](#)

[Förändringar i social- och hälsovården i anslutning till den nya socialvårdslagen. Kommuninfo 4/2015. \(pdf 116 kb, SHM\)](#)

Räty, Tapio (2010) Vammaispalvelut. Vammaispalvelun soveltamiskäytäntö. Kynnys ry.

Hänvisning RP 219/1986. Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om service och stöd på grund av handikapp och om ändring av 17 § socialvårdslagen (inte tillgänglig elektroniskt på svenska)

[Lag om service och stöd på grund av handikapp 1987/380 \(Handikappservicelagen\) \(Finlex\)](#)

[Lag angående specialomsorger om utvecklingsstörda 519/1977 \(Specialomsorgslagen\) \(Finlex\)](#)